

Urovekkende få kommuner har prioritert barnevernet

Kommunal Rapport 28.02.2023

Mange kommuner er sent i gang med barnevernsreformen, og få har prioritert økte ressurser til tjenesten. – Urovekkende, sier forsker.

Det haster med å komme i gang nå, sier prosjekteier Simen Pedersen i Menon Economics. Selskapet følgeevaluerer reformen sammen med NTNU Samfunnsforskning på oppdrag fra Bufdir.

– Reformen krever at kommunene har to tanker i hodet samtidig. De må både ta vare på de barna som er i barnevernet i dag og samtidig øke innsatsen innen forebygging. Hvis de ikke setter av mer ressurser nå, og lykkes med forebyggingen, kan det koste dyrt eller gå ut over barna om få år, sier Pedersen.

Høye mål

Reformen, som trådte i kraft for drøyt et år siden, setter høye mål for barnevernet. Kommunene skal prioritere tidlig innsats og forebygging sterkere, gi bedre tilpasset hjelp og sørge for god rettssikkerhet.

Det er også et mål at ressursbruken og oppgaveløsningen skal bli mer effektiv. Reformen skal evalueres gjennom årlige delrapporter, fram til sluttevalueringen kommer i 2027. Nå er den første rapporten klar. Den skal fungere som en oppstartsmåling, slik at forskerne har et grunnlag å vurdere endringene opp mot. Evalueringen er basert på dokumentanalyse, statistikk, intervjuer og spørreundersøkelser til kommunedirektører, barnevernsledere og fosterhjem.

Ikke prioritert

En grunnleggende forutsetning for reformen at de folkevalgte er villige til å prioritere barnevernet høyere enn i dag, ifølge forskerne. Dette gjelder særlig på kort sikt. De skal både ivareta dagens barnevernsbarn og samtidig jobbe mer forebyggende, slik at behovet for tiltak reduseres på lengre sikt.

Men nesten ingen kommuner oppgir at de prioriterer barnevern høyere enn tidligere. «Basert på disse betraktningene er vår vurdering at det er en risiko for at kommuner ikke evner å oppfylle intensjonene med reformen», heter det i rapporten. Samtidig kan en forklaring på den manglende prioriteringen av barnevernet kan være at kommunene har satt av mer penger til andre deler av oppvekstområdet for å styrke det forebyggende arbeidet, påpeker forskerne.

– Det er bekymringsfullt at så mange kommuner ikke har kommet i gang med barnevernsreformen, sier Simen Pedersen i Menon Economics.

Bekymret for fosterhjem

Fosterhjem er også et område som bekymrer, sier Simen Pedersen.

Fra 1. juli i år vil kommunene ikke lenger ha anledning til å kjøpe ordinære fosterhjem fra private tjenesteytere. Samtidig er det vanskelig å rekruttere fosterhjem. Det er derfor frykt for at tilbudet blir så redusert at ikke alle barn og unge får det de trenger.

– Vi er bekymret for om kommunene vil klare å følge opp fosterhjemmene godt nok. Vi vet at det blir stor variasjon. Manglende oppfølging vil ikke gjøre det lettere å løse fosterhjems krisen, sier Pedersen.

Flere samarbeider

På den positive siden oppgir flertallet av kommunedirektørene og barnevernslederne at deres kommuner har styrket samarbeidet mellom barnevernet og andre kommunale tjenester. Et flertall sier også at de har styrket kompetansen i barnevernet.

Reformen kan dessuten ha utløst flere interkommunale samarbeid.

I 2021 var det 195 kommuner som hadde et formelt samarbeid om barnevern, ifølge Bufdirs tall. Forutsatt at samarbeid ikke er avvirket siden, har antallet samarbeidende kommuner økt til 260 i 2022, ifølge rapporten.

Fortsetter å evaluere

I den videre evalueringen skal forskerne bruke 101 indikatorer for å vurdere måloppnåelsen.

De viktigste er:

- Flyttinger fra fosterhjem
- Gjennomsnittlig ventetid på fosterhjem
- Plasseringer i beredskapshjem
- Plasseringer i institusjon
- Plasseringer i fosterhjem
- Samarbeidstiltak
- Samlede offentlige driftskostnader til barnevern

Anbefalingene i den første evalueringsrapporten er at det utarbeides nasjonale retningslinjer/veiledning i tidlig innsats og forebyggende arbeid i det kommunale barnevernet. Dette er helt sentralt, skriver forskerne.

– Mer veiledning og gode eksempler på tidlig innsats og forebygging er helt nødvendig for at kommunene skal se mulighetene og lykkes med omstillingen, sier Pedersen.

Forskerne etterlyser også en samlet analyse av kapasiteten på ulike typer fosterhjem.

I tillegg etterlyses bedre statistikk. Utsiktede flyttinger fra fosterhjem og institusjoner er god indikator på om kommunene lykkes med reformen, men statistikkgrunnet er dårlig.

Les hele rapporten [her](#)